

Kui söögitorus kõrvetab

Pärast sööki kimbutavate vaevuste vähendamiseks kõrvetiste ravimid alati ei aita.

Enamasti ei mõelda sellele, et kõrvetiste taga võib peituda haigus ning ravimid võivad seda hoopis süvendada ja olukorda halvendada.

Mida aeg edasi, seda sagedamini kohan vastuvõtul inimesi, kes tunnevad pärast sööki kõrvetavat valu rinnus. Nad kaebavad, et kõrvetised ja ebamugavustunne on hakanud häirima igapäevast elu – nad ei saa tegelda oma harrastustega (aiatöö, sport jm), uni on valu tõttu katkendlik ning häiritud ööle järgnev tööpäev kurnav. Käsimüügilistist ostetud rohud, mis korraks sellise kõrvetav-valulise aistingu maha suruvad, mõjuvad vaid mõne tunni ja õige pea on kaebused tagasi.

KÕRVETISI PÕHJUSTAB ENAMASTI HAIGUS

Pärast allaneelamist jõuab toit läbi söögitoru makku, mis mängib toidu seedimisel olulist osa. Mao näärmed toodavad maomahla, millest suurema osa moodustab maohape. Mao limaskest on maomahla söövitava toime eest kaitsitud, söögitoru limaskestal selline kaitse aga puudub. Söögitoru on maohappe söövitava toime eest kaitsitud mao ja söögitoru vahel asuva sulgurlihasega. Pärast toidu neelamist sulgurlihas avaneb ning laseb toidu söögitorust makku, kuid tagasi ei lase.

Refluksshaigust põdevatel inimestel on teadmata põhjusel sulgurlihas lõdvenenud – see ei ole enam võimeline täielikult sulguma või avaneb aeg-ajalt. Happeline maosisu pääseb siis tagasi söögitoru ning tekibki valuline aisting. Sellist tunnet nimetatakse kõrvetiseks. Kui kõrvetised kipuvad esinema tihedamini kui 2–3 korda nädalas, siis on nad vähe tuntud, kuid tõsise haiguse – refluksshaiguse (refluks = tagasivool) – tunnus. Lisaks võib koos või ka ilma kõrvetisteta esineda hapukas maitse suus; ras-

kendatud ja valulik neelamine; röhitised; täiskõhutunne isegi pärast väikeste koguste söömist; ärrituskõha ja hääle kähisemine.

Varem oli laialt levinud arvamus, et haigusest vabanemiseks piisab kehakaalu langetamisest, stressi vähendamisest, gaseeritud jookide ning teravaima maitsete söökide vältimisest. Kliinilised uuringud on aga näidanud, et inimese tervise ja elukvaliteedi parandamiseks neist üksi ei piisa.

Seda seetõttu, et refluksshaigust põdevatel inimestel on söögitoru ja mao vaheline sulgurlihas lõdvenenud. See võimaldab maomahla sisaldaval toidumassil söögitorusse tagasi voolata, sõltumata sellest, mida inimene on söönud. Samuti ei pruugi organism kaua kestnud tõve tagajärjel kahjustunud söögitoru limaskesta parandamisega omal jõul hakkama saada.

REFLUKSHAIGUSE RAVI

Refluksshaigusest ülesaamiseks on vaja kasutada ravimeid, mis vähendavad maohappe tootmist. Need on prootonpumba inhibiitorid ja histamiinireseptorite blokaatorid, mida saab apteegist

arsti retsepti alusel. Rahvusvahelise teaduskirjanduse põhjal on refluksshaiguse ravis tõhusamaks osutunud just prootonpumba inhibiitorid, eriti isomeersed prootonpumba inhibiitorid, millest Eestis on seni saadaval vaidesomeprasool. Kuigi kaebused taanduvad kiiresti, peab esmane ravikuur ka kõige tõhusama ravimiga kestma 4 nädalat, et anda söögitoru limaskestale aega paraneda. Seejärel võib rohtu võtta ainult üksikvajadusel.

Refluksshaiguse raviks ei sobi kindlasti sellised ravimid, mis neutraliseerivad maohapet vaid keemiliselt, nagu käsimüügis olevad kõrvetiste leevendajad või köögikapist võetud sooda. Nende manustamisel langeb maosisu happesus väga kiiresti. Maos olevad kontrollsüsteemid saavad sellest signaali maohapet tootvatele rakkudele ning organismi kaitsereaktsioonina hakkavad need rohkem maohapet tootma. Mõne tunni pärast on inimesel kõrvetav tunne muutunud veelgi tugevamaks.

Refluksshaigus on krooniline haigus – ravi tulemusena saadakse jagu tõve ägenemisest ja kõrvetised mööduvad. Inimese töövõime taastub, ta saab jälle öösiti rahulikult magada, teha aiatööd, süüa lemmiktoite. Paraku võib mõne aja pärast haigus uuesti välja lüüa. Kui kiiresti see toimub, sõltub muude tegurite kõrval ka esmase ravikuuri pikkusest. Üldjuhul kehtib seaduspärasus, et kui esmane ravi katkestatakse enneaegselt, võib tõi taas ägeneda rutem kui täis-pika ravikuuri järel.

Refluksshaigus on seda tüüpi krooniline tõi, millega saab edukalt koos elada, ilma et see segaks oluliselt inimese elu.

DR KÜLLIKI SUURMAA
Lääne-Tallinna Keskhaigla
gastroenteroloog

Püsivad kõrvetised
võivad olla tõsise
haiguse tunnuseks

www.korvetised.ee